

NORGES HØYESTERETT

Den 7. april 2016 avsa Høyesterett dom i

HR-2016-00739-A, (sak nr. 2015/2195), straffesak, anke over dom,

A (advokat Christian Wiig – til prøve)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Thor-Erik Høiskar)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Normann**: Saken gjelder anke over saksbehandlingen i straffesak der lagmannsretten var satt med lagrette. Spørsmålet er om et lagrettemedlem var inhabilt etter domstoloven § 106 nr. 7.
- (2) Straffesaken gjaldt tiltale mot A for grov korrupsjon, jf. straffeloven 1902 § 276 b første ledd, jf. andre ledd, jf. § 276 a første ledd bokstav b. A ble ved Salten tingretts dom 22. desember 2014 dømt til fengsel i ett år. Forsvarer for tingretten var advokat Svein Inge Skipnes.
- (3) A anket til lagmannsretten over bevisvurderingen under skyldspørsmålet. Det må legges til grunn at anken, som var undertegnet av A, var ført i pennen av advokat Skipnes. Advokat Skipnes oversendte anken til Nordland statsadvokatembeter med følgebrev som var undertegnet av ham.
- (4) Påtalemyndigheten motanket og sendte gjenpart til advokat Skipnes. Ved beslutning 20. mars 2015 henviste Hålogaland lagmannsrett ankene til ankeforhandling, jf. straffeprosessloven § 325, jf. § 321 tredje ledd. Advokat Skipnes er oppført i beslutningen som As forsvarer. Advokat Christian Wiig ble kort tid etter oppnevnt som tiltaltes forsvarer for lagmannsretten.

- (5) Etter at lagretten hadde trukket seg tilbake for rådslagning, opplyste et av lagrettemedlemmene, B, at han var gift med søsteren til tiltaltes forsvarer for tingretten, advokat Svein Skipnes. Lagmannsretten kom til at det ikke var aktuelt å fjerne dette lagrettemedlemmet all den tid rådslagningen var ferdig.
- (6) Hålogaland lagmannsrett opprettholdt ved dom 22. september 2015 tingrettens domfellelse, men skjerpet straffen til ett år og seks måneder.
- (7) A anket til Høyesterett over saksbehandlingen og straffutmålingen. Ved beslutning 5. januar 2016 ble bare anken over saksbehandlingen tillatt fremmet.
- (8) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*
- (9) Spørsmålet er om et lagrettemedlem er inhabilt fordi hans svoger har hatt befatning med saken for lagmannsretten, jf. domstoloven § 106 nr. 7.
- (10) Anken til Høyesterett gjaldt opprinnelig spørsmål om lagrettemedlem B var inhabil etter domstoloven § 108, fordi han var gift med søsteren til tiltaltes forsvarer for tingretten. Under prosedyren for Høyesterett ble det imidlertid reist spørsmål om inhabilitet med grunnlag i domstoloven § 106 nr. 7, og begge parter har på dette grunnlag lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom oppheves.
- (11) Etter domstoloven § 106 nr. 7 må ingen være dommer "naar han er i slekt eller svogerskap ... med nogen, som handler i saken for en part eller for paatalemyndigheten eller den fornærmede".
- (12) Om forståelsen av denne bestemmelsen heter det i Rt. 1995 side 1867 (på side 1869):

"Domstoloven § 106 nr. 7 bestemmer at en person i slekt eller svogerskap i opp- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søsken eller som er gift eller forlovet med noen som 'handler i saken' for en part, påtalemyndigheten eller for fornærmede, ikke kan gjøre tjeneste som dommer eller lagrettemedlem. Det har vært antatt at om en beslektet person tidligere har handlet i saken, er dette ikke tilstrekkelig til å konstatere inhabilitet, jf eksempelvis Alten: Domstoloven (1961) side 88. Inhabilitet foreligger først når en beslektet person under rettsmøtet opptrer på vegne av en av partene eller den fornærmede, eller når vedkommendes beslutning eller befatning med saken danner grunnlag for rettsmøtet, som når den beslektede har utferdiget tiltale eller anke i saken, jf Salomonsen: Straffeprosessloven (1925) side 427.

...

Lovgiver har med hensikt valgt en annen uttrykksmåte i domstoloven § 106 nr 7 enn i § 106 nr 6, jf Rt. 1933 side 424 med videre henvisninger. Meningen har vært å gjøre inhabilitet på grunn av slektskap avhengig av at slektningen handler i saken. Det er ikke tilstrekkelig at slektningen tidligere har handlet i saken. Hvis det i et slikt tilfelle skal foreligge inhabilitet, må det forankres i domstoloven § 108."

- (13) Denne oppfatningen er fulgt i senere rettspraksis, jf. Rt. 2015 side 975 avsnitt 9 og 10 med videre henvisninger og lag til grunn i juridisk teori, se Skoghøy, *Twisteløsning*, 2. utgave, side 170 og Bøhn, *Domstoloven*, kommentarutgave, elektronisk versjon, kommentarer til § 106 nr. 7.
- (14) Det fremgår av dette at § 106 nr. 7 skiller seg fra § 106 nr. 6 ved at det ikke er tilstrekkelig at slektningen tidligere har handlet i saken. At advokat Skipnes var siktedes

forsvarer for tingretten, medfører således ikke inhabilitet etter denne bestemmelsen. Avgjørende blir da om hans befatning med saken etter tingrettens dom innebærer at han "handler" i saken for lagmannsretten.

- (15) Her var det advokat Skipnes som utferdiget anken og som videresendte denne som vedlegg til brev undertegnet av ham. Det er anken som danner grunnlaget for behandlingen i lagmannsretten. Domstoloven § 106 nr. 7 er – i motsetning til § 108 som gir anvisning på et skjønn – absolutt utformet og gir ikke rom for unntak. Sett i lys av den rettspraksis jeg har vist til, er dette slik jeg ser det tilstrekkelig til at vilkåret "handler i saken" for lagmannsretten er oppfylt.
- (16) Jeg er på denne bakgrunn kommet til at lagrettemedlem B var inhabil etter domstoloven § 106 nr. 7. Inhabilitet er en absolutt opphevelsesgrunn etter straffeprosessloven § 343 andre ledd nr. 3. Lagmannsrettens dom med ankeforhandling må etter dette oppheves.
- (17) Jeg stemmer for denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

- (18) Dommar **Utgård:** Eg er i det hovudsaklege og i resultatet einig med førstvoterande.
- (19) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (20) Dommer **Arntzen:** Likeså.
- (21) Justitiarius **Øie:** Likeså.
- (22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Riktig utskrift bekrefte: